

AFGØRELSE

(Energi- og vandbesparelser i bygninger)

energi

KLAGENÆVNET

Frederiksborggade 15

1360 København K

Tlf 33 95 57 85

Fax 33 95 57 99

www.ekn.dk

ekn@ekn.dk

KLAGE FRA *[navn udeladt]*, Grenå over
AFGØRELSE FRA Registreringsudvalget for Energimærkning af små ejendomme af 21. november 2003
OM fejl i energimærke E-*[energimærke-nummer udeladt]*

---

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

**NÆVNETS
SAMMEN-
SÆTNING
I SAGEN** Nævnensformand, professor, cand.jur. Christen Boye Jacobsen
næstformand, professor, dr.polit. Chr. Hjorth-Andersen
adm. direktør, cand.jur. Jørn Vibe Andreasen
professor, cand.jur. & Ph.D. Bent Ole Gram Mortensen
adm. dir., ingeniør Søren Stjernqvist

Sagen er indbragt for Energiklagenævnet ved brev af 28. maj 2003 fra energikonsulent *[navn udeladt]* som en klage over en afgørelse truffet af Sekretariatet for Energimærkning den 2. maj 2003. Ved afgørelsen noterede Sekretariatet for Energimærkning *[navn udeladt]* for at have udarbejdet et energimærke med fejl, og anmodede ham om at udarbejde et nyt energimærke. Der blev givet klagevejledning om klage til Energiklagenævnet.

Ved brev af 19. januar 2004 oplyste Registreringsudvalget, at sagen havde været forelagt udvalget, som havde truffet en ny afgørelse, efter hvilken energikonsulenten registreredes for "mindre væsentlige fejl". Der blev givet klagevejledning om klage til Energistyrelsen.

Registreringsudvalget har indsendt bemærkninger til sagen ved breve af 2. oktober 2003, 21. oktober 2003, 19. januar 2004 og 15. november 2004.

Energikonsulent *[navn udeladt]* har indsendt bemærkninger til sagen ved breve af 28. maj 2003, samt ved brev af 21. juli 2004 fra advokat Medea Plesner Petersen, Advokater Bang & Regnarsen, København på vegne af *[navn udeladt]*.

Sagen har været behandlet på nævnets møde den 2. december 2004.

Klageren har ved breve af 10. maj 2004 og 16. august 2004 klaget over to andre afgørelser fra Registreringsudvalget, hvorved dette hhv. registrerede konsulenten for en væsentlig fejl og inddrog konsulentens godkendelse. Disse sager afgøres særskilt.

Den påklagede afgørelse

Fra afgørelse af 21. november 2003 fra Registreringsudvalget for Energimærkning af små ejendomme (herefter Registreringsudvalget) citeres:

"Markkontrol af energimærke E-[energimærke-nummer udeladt] på ejendommen [ejendommens beliggenhed udeladt], Ramten, 8586 Ramten

Kære [navn udeladt]

Sekretariatet har tidligere godkendt ovennævnte nye energimærke (energimærke-nummer udeladt), men grundet ændrede godkendelsesprocedurer har det oprindelige energimærke været forelagt Registreringsudvalget til endelig vurdering og godkendelse.

Registreringsudvalget har 14. november afsluttet behandlingen af sagen og bekræftet Sekretariatets tidligere vurdering af energimærket som værende registreret med "mindre væsentlige fejl" tidligere kaldet "fejl". Dette er ensbetydende med, at det nye fremsendte energimærke er korrekt og dermed gældende.

Beslutningen er truffet i henhold til bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002, § 29, stk. 3, litra 2.

Såfremt du har indsigelser til ovennævnte, kan du anke Registreringsudvalgets afgørelse, inden 4 uger efter modtagelsen af denne skrivelse, til Energistyrelsen [.....]"

Fra Sekretariatet for Energimærknings afgørelse af 2. maj 2003 vedr. samme energimærke citeres:

"Markkontrol af energimærke E-[energimærke-nummer udeladt] på ejendommen [ejendommens beliggenhed udeladt], Ramten, 8586 Ramten

Kære [navn udeladt]

Til orientering:

Der var fejl i energimærket, jfr. bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002, § 30. stk. 1. Den/de registrerede fejl fremgår af skemaet "Markkontrol 2003".

Du er nu noteret for at have udarbejdet et energimærke med fejl. Denne notering vil blive slettet om tre år.

Sekretariatet har anmodet dig, og du har udarbejdet et nyt energimærke og sendt/sender dette til ejer efter godkendelse i Sekretariatet.

Du kan klage over både Sekretariatets beslutning om at der er fejl i dit energimærke og Sekretariatets beslutning om at du skal ud-

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 2 af 19

arbejde et nyt energimærke. Du kan klage over begge beslutninger til:

Energiklagenævnet [.....]

[.....]"

Klagen til Energiklagenævnet

Fra klagen af 28. maj 2003 fra energikonsulent *[navn udeladt]* citeres:

"[.....]

Undertegnede ønsker hermed at klage over Sekretariatet for energimærknings afmærkning vedr. markkontrollen udført på ovennævnte ejendom:

Begrundelsen for klagen er:

- at der er brugt metoder til markkontrollen der ikke var givet mulighed for på tidspunktet for udførelse af energimærket (bo-reprøver i hulmur),
- at det til undertegnede og til forrige energikonsulent er blevet oplyst, at der var massiv mur med molersten indvendig og at der derfor ikke skulle bores for kontrol,
- og at Sekretariatet derfor noterer mig for at have udført et energimærke med fejl og at denne notering vil forblive registreret i 3 år.

Jeg har lavet et nyt energimærke da det nu er blevet bekendt, at der er hulmur og at køber af ejendommen derfor bør have et retvisende energimærke ud fra de nu kendte konstruktioner. Jeg mener dog ikke ud fra den ovennævnte begrundelse, at jeg skal noteres med fejludført energimærke de næste 3 år.

[.....]"

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 3 af 19

Supplerende sagsfremstilling

På den tegning af ejendommen som energikonsulenten har fremsendt til Energiklagenævnet, er ydervæggene angivet med hulmur uden isolering.

Det fremgår af sagen, at Sekretariatet for Energimærkning udtog energimærke E *[energimærke-nummer udeladt]* af 17. maj 2002 til markkontrol, som led i den løbende kvalitetskontrol. Sekretariatet for Energimærkning og energikonsulent Henrik Sandholm gennemgik ejendommen den 28. februar 2003. Sekretariatet fremsendte resultatet af markkontrollen til *[navn udeladt]* ved brev af 3. marts 2003 med 8 dages frist for tilbagemelding. Herfra citeres:

"[.....]

Sekretariatet har nu gennemgået ovennævnte bygning og udarbejdet en kontrol af dit energimærke.

Hvis Sekretariatets gennemgang er korrekt er det vores konklusion af markkontrollen, at dit energimærke har væsentlige fejl, og Sekretariatet beder dig udarbejde et nyt energimærke. Fejlene omfatter ikke registrerede ydervægge, brystninger og etageadskil-

lelse mod uopvarmet loft samt fejl registrerede ydervægge – Du har registreret en 150 l VVB med 75 mm isolering, der er installeret en elvandvarmer og en 400 l akkumuleringstank.

Jeg vedlægger 2 bilag:

1. En samlet oversigt over forskelle i registreringen af klimaskærm og varmeanlæg på 3 sider. Bagerst er der en læsevejledning til hvordan du skal forstå registreringen af forskellene.
2. To kontroludskrifter fra dit beregningsprogram, nemlig dit eget og Sekretariatets.

I bilag et på forsiden kan du se hvor der er forskelle i dit energimærke og i Sekretariatets, og hvilken konsekvens det har for det endelige varmeforbrug. På bilag et side to og tre kan du se de afvigelser dit energimærke har i forhold til Sekretariatets, samt hvor mange kWh/år forskellen betyder, og hvor mange procent i forhold til det totale forbrug afvigelsen betyder. Her kan du også se om Sekretariatet mener at den enkelte afvigelse er en fejl eller ej. Nederst kan du se en akkumuleret kWh/år forskel hvor både negative og positive afvigelser lægges sammen. Her kan du også se, om den samlede afvigelse takseres som en fejl.

I bilag to kan du mere detaljeret se forskelle i U-værdier, m² mm.

Inden vi foretager os yderligere vil Sekretariatet bede dig om en kommentar til de forskelle der er registreret mellem dit og Sekretariatets energimærker. På baggrund af dine kommentarer vil Sekretariatet afgøre, om der er fejl i dit energimærke eller ej, og hvis der er fejl, hvilken størrelse fejlene har. Samtidig vil Sekretariatet redegøre for om vi vil bede dig udarbejde et nyt energimærke.

[.....]”

Fra energimærke E [energimærke-nummer udeladt], som Registreringsudvalget fandt var fejlagtigt, citeres:

”[.....]

Energikonsulenten har beregnet ejendommens samlede årlige udgifter til varme, el og vand incl. faste afgifter og moms til

..... 27.113 kr.

[.....]

Ydervægge og vægge mod uopvarmede rum	Isoleringstype og tykkelse	Bør forbedres
Ydermur	11 cm tegl med 24 cm moler indvendig	√
[...]		

[...]”

Fra energimærke E 406858, som Registreringsudvalget bad energikonsulenten sende til ejeren citeres:

”[.....]

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 4 af 19

Energikonsulenten har beregnet ejendommens samlede årlige udgifter til varme, el og vand incl. faste afgifter og moms til

..... 27.198 kr.

[.....]

Ydervægge og vægge mod uopvarmede rum	Isoleringstype og tykkelse	Bør forbedres
Ydermur	30 cm hulmur isoleret	
[...]		

[.....]"

I energimærke E [energimærke-nummer udeladt] foreslås ydervæggene isoleret hvilket i energimærket anslås at koste ca. 48.000 kr. I energimærke E 406858 er der ikke forslag om isolering af ydervægge.

6. december 2004

J.nr.: 521-14
Eksp.nr.: 18144
SPR

Energikonsulent [navn udeladt] fremsendte den 11. marts 2003 følgende kommentarer:

Side 5 af 19

"[.....]

Vedr. varmtvandsbeholderen som kontrollanten har registreret som elvandvarme og en 400 ltr. akkumuleringstank, kan jeg oplyse at jeg har registreret en 150 ltr. vandretliggende kappevarmtvandsbeholder monteret på bæringer og pakket ind i en kasse med isolering omkring. Ved siden af denne er der monteret en 60 ltr. elvandvarmer der kan tilsluttes i sommerperioder men denne er normalt ikke tilsluttet. Dette er bekræftet af den ejer der har lavet varmesystemet (smedemester Jan Nielsen, JKJ Montage). I mit energimærke er det angivet på side 4, at der er mulighed for elopvarmning af varmt brugsvand i sommerperioder, men at energimærket alene er beregnet på grundlag af koks som opvarmningsmiddel.

Med hensyn til ydermure er det oplyst af sælger at der er massive mure med teglsten udvendig og molersten indvendig. Da den tidligere ejer har haft fjernet hele den gamle tagkonstruktion og har lavet den nye udnyttede tagetage, må det forventes at han må vide hvordan muren er opbygget. [.....]

Endelig ser det ud som om kontrollanten har medtaget det uopvarmede bryggers og vindfang i det opvarmede areal, hvilket jeg ikke mener er korrekt at gøre. Hvis bryggers og vindfang medtages mener jeg også at fyrrummet i den tidligere garage skal medtages, da dette bliver mere opvarmet end de 2 andre rum."

Sekretariatet for Energimærkning svarede ved brev af 1. april 2003, hvorfra citeres:

"[.....]

Tak for din brev af 12. marts, som svar på Sekretariatets skrivelse af 3. marts 2003.

Jeg vil indlede med at sige, at det både er store og små afvigelser der er med i markkontrol-skemaet, så både du og vi kan se, hvor meget de enkelte forskelle betyder.

Vedrørende varmtvandsbeholderen/akkumuleringstanken kan jeg oplyse den nuværende ejer har oplyst os om, at det er en akkumuleringstank til varmforsyningen. Da det ikke ændre meget på energimærket vil vi ikke gøre mere ud af dette.

Med hensyn til bryggers og vindfang, kan det godt betragtes som uopvarmet rum, men så vil jeg mene, at de 14 m² mod uopvarmet rum, du har registreret er væsentlig i overkanten, da væggen ud mod rummet er ca. 2,5 m bredt, som også fremgår af den plan-tegning du har sendt til os.

Det der udløser et nyt energimærke er at ydervæggens bredde og isoleringsgrad er forkeret. Både ved at måle ydervæggens bredde på stedet og se på tegningen, fremgår det at bredden er 30-31 cm. Med et teknoskop kunne vi helt klart se den isolerede hulmur.

Herudover vil vi bede dig rette de småting vi har nævnt ovenfor.

Jeg skal derfor bede dig udarbejde et nyt energimærke på ovennævnte ejendom, og anvende et nyt e-nummer. Datoen på det nye mærke skal være den samme som det originale. I konklusionen skal der stå, at det nye energimærke erstatter det tidligere E-*[energimærke-nummer udeladt]*.

Inden du indberetter mærket til Sekretariatet og sender det til ejeren, vil jeg bede dig om at sende mærket til undertegnede, så vi er enige om mærket inden.

Jeg skal for god ordens skyld bemærke, at energikonsulent Henrik Sandholm fra Holstebro også har gennemgået ejendommen sammen med mig, og er enig i de konklusioner der er meddelt dig.

[.....]

Må jeg bede om din tilbagemelding senest 8. april 2003

[.....]"

Det fremgår ikke af sagen hvor mange stikprøver der er foretaget med teknoskop ved markkontrollen og hvor disse er foretaget.

Energikonsulent *[navn udeladt]* svarede hertil ved brev af 7. april 2003:

"[.....]

Indledningsvis vil jeg sige tak for dit brev af 1. april 2003. Dernæst må jeg sige, at jeg er blevet noget forvirret over dette brev (aprilsnar?).

I brev af 3. marts 2003 fremgår det, at fejlene ikke omfatter fejl i registrerede ydervægge, brystninger og etageadskillelse mod uopvarmet loft samt fejl registrerede ydervægge, men kun omhandlede hvorvidt der var elvarme og akkumuleringstank. I brev af 1. april omhandler fejlene nu kun ydervæggene idet de påståede fejl vedr. varmtvandsbeholder/akkumuleringstank nu er droppet.

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 6 af 19

Jeg går ud fra, at en markkontrol skal udarbejdes på lige vilkår som energikonsulenten havde til rådighed. I dette tilfælde er det fra sælger blevet oplyst at ydermuren er massiv med teglsten udvendig og molersten indvendig. Jeg blev ikke bedt om at undersøge om dette var korrekt ved udførelse af tekoskopundersøgelse eller anden form for destruktiv undersøgelse. Som udgangspunkt skal man vel tro på, at det folk fortæller er korrekt og ikke at de er fulde af løgn. Hvordan skal man forklare en sælger at man ikke tror, at det han siger er rigtigt og at han skal købe en ekstra ydelse (boring af huller i ydervæggen 200,- kr.)? Jeres markkontrol har jo ligeledes troet på den nuværende ejers oplysning om, at varmtvandsbeholderen er en akkumuleringstank uden selv at se om dette var rigtigt, hvor dette kunne gøres uden brug af destruktiv undersøgelse.

Hvis jeres markkontrollant eller er interesseret, vil jeg gerne gennemgå varme anlægget med ham ude i huset.

Desuden kan jeg se kontrollantens beregning, at han ikke har indregnet elvandvarmeren i elforbruget, selv om han jo åbenbart påstår at der kun er elopvarmet varmt vand.

Det eneste jeg kan se er en fejl er, som du selv skriver, at jeg er kommet til at regne med 14m² væg mod uopvarmet rum, hvor der i stedet skulle have stået 4 m². Dette mener jeg dog ikke skulle berettige til at udføre et nyt energimærke, da det ikke vil medføre nævneværdig ændring i den samlede vurdering af ejendommens tilstand (B3).

[.....]"

Sekretariatet for Energimærkning svarede ved brev af 7. april 2003 hvorfra citeres:

Tak for dit brev af 7. april, som svar på Sekretariatets skrivelse af 1. april 2003.

Det er selvfølgelig uheldigt hvis teksten er blevet misforstået, men i brevet 3. marts står der: Fejlene omfatter ikke registrerede (altså glemte) ydervægge, brystninger, og etageadskillelse mod uopvarmet loft samt fejlregistrerede ydervægge. Dette fremgår også af "Markkontrolskemaet"

Det vigtigste er at sælger/køber får så korrekt et Energimærke som muligt, og da vi har konstateret at ydervæggen er 30-31 cm isoleret hulmur, skal det indregnes i det nye mærke. Det er uheldigt når ydervægstykkelsen er forkert angivet, da det er uhyre nemt for køber at efterkontrollere.

Så derfor det der udløser et nyt energimærke er at ydervæggens bredde og isoleringsgrad er forkert. Både ved at måle ydervæggens bredde på stedet og se på tegningen, fremgår det at bredden er 30-31 cm. Med et tekoskop kunne vi helt klart se den isolerede hulmur.

Herudover vil vi bede dig rette de 14 m² væg mod uopvarmet rum til det korrekte areal.

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 7 af 19

Jeg skal derfor bede dig udarbejde et nyt energimærke på ovennævnte ejendom, og anvende et nyt e-nummer. Datoen på det nye mærke skal være den samme som det originale. I konklusionen skal der stå, at det nye energimærke erstatter det tidligere E-*[energimærke-nummer udeladt]*.

Inden du indberetter mærket til Sekretariatet og sender det til ejeren, vil jeg bede dig om at sende mærket til undertegnede, så vi er enige om mærket inden.

[.....]

Må jeg bede om din tilbagemelding senest 15. april 2003.”

[navn udeladt] fremsendte ved brev af 16. april 2004 et nyt energimærke til Sekretariatet for Energimærkning.

Ved brev af 28. april 2003 bad Sekretariatet energikonsulenten om at indberette det nye energimærke og at sende det til den nuværende ejer senest 7. maj 2003. Sekretariatet meddelte endvidere, at markkontrollen hermed var afsluttet og takkede for samarbejdet.

Ved brev af 2. maj 2003 meddelte Sekretariatet for Energimærkning afgørelsen om fejlen til energikonsulenten.

Registreringsudvalgets bemærkninger til Energiklagenævnet

Fra Registreringsudvalgets brev af 21. oktober 2003 til Energiklagenævnet citeres:

”[.....]

Sagens faktiske omstændigheder:

- Kontakt til konsulent 7. januar 2003
- Aftale med ejer om gennemgang 4. februar 2003 (så sent grundet ejers vinterferie)
- Gennemgangen 4. februar 2003 blev udført af energikonsulent Henrik Sandholm og Mogens Thomsen fra Sekretariatet
- Konstaterede forskelle:
  1. Konsulenten har beskrevet ydermuren som 35 cm massiv mur med 24 cm molérsten indvendig. Ydermuren blev målt til 31 cm, som også er vist på tegning fra konsulent.
  2. Via huller i fuger og boreprøver, blev det konstateret, at det var en isoleret hulmur.
  3. Ydervæg mod uopvarmet rum var opmålt til 14 m², men var kun 4 m²
  4. Derudover var brystninger og 1 lag glas ikke registreret.
- Efter gennemgang og beregninger fremsendes brev til konsulent den 3. marts 2003.
- Svar fra konsulent 12. marts 2003.

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 8 af 19

- Nyt brev til konsulenten 1. april 2003 om at udarbejde et nyt energimærke.
- Nyt brev fra konsulenten 7. april 2003, hvor det fremgår at konsulenten har misforstået nogle formuleringer i de tidligere breve fra Sekretariatet.
- Nyt brev sendes til konsulenten 7. april 2003, for at afklare misforståelserne, og endnu engang bede konsulenten om at udarbejde et nyt energimærke.
- Nyt energimærke modtages fra konsulenten 22. april 2003.
- Slutbrev fremsendes til konsulenten 28. april 2003, hvor han bliver bedt om at rette nogle små detaljer i energimærket og derefter indberette det til Sekretariatet.
- Slutbrev fremsendes til ejer 28. april 2003 med oplysninger om, at konsulenten snarest fremsender et nyt revideret energimærke.
- 2. maj fremsendes formalier om klagemuligheder til konsulenten
- Kopi af klage fra konsulenten modtages 4. juni 2003
- Energi Klagenævnets skrivelse angående klagen modtaget 15 juli 2003.

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 9 af 19

Det skal indledningsvis bemærkes, at det er Sekretariatets opfattelse, at der var tale om en fejl fra Sekretariatets side, da Sekretariatet i skrivelse af 2. maj 2003 til klager, energikonsulent [navn udeladt], oplyste at der var klageadgang til Energiklagenævnet. Nærværende sag er en sag om kvalitetskontrol af et tidligere udarbejdet energimærke, jf. bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002, § 29, stk. 3. Det fremgår af samme bekendtgørelses § 30 a, stk. 1, at det er Registreringsudvalgets afgørelser efter § 27, stk. 1, § 28, stk. 1, og § 30, stk. 1-4, der kan påklages til Energiklagenævnet. I nærværende sag er der ikke truffet afgørelse efter nogen af de i § 30 a, stk. 1, nævnte bestemmelser, hverken direkte af Registreringsudvalget eller af Sekretariatet efter bemyndigelse fra Registreringsudvalget. Det er alene tale om udøvelse af den kvalitetskontrol, Sekretariatet er kontraktligt forpligtet til at gennemføre. Det er derfor Sekretariatets opfattelse, at der ikke i nærværende sag er klageadgang til Energiklagenævnet.

Herefter følger Sekretariatets kommentarer til det i klagen anførte.

- 1 Som det fremgår af klagers skrivelse til Energiklagenævnet, klages der ikke over resultatet af Sekretariatets markkontrol. Som det ligeledes fremgår af sagens akter, har klager accepteret at der var en fejl i det kontrollerede energimærke.
  - 2 Det anføres i klagen, at der til markkontrollen er brugt metoder, der ikke var givet mulighed for på tidspunktet for udførelse af energimærket, navnlig boreprøver i hulmuren.
- Ad 3 Der er til markkontrollen ikke brugt andre metoder end dem der er til rådighed for alle energikonsulenter. Hvis energi-

konsulenten ikke havde rekvirenten af energimærkets tilladelse til at bore i hulmuren, skal dette fremgå af dokumentation, jf. Håndbog for Energikonsulenter afsnit 3.2.1 (vedlagt i kopi).

- 3 Det anføres i klagen, at det var oplyst af ejer, at der var massiv mur med molersten og at der ikke skulle bores for kontrol.

Ad 3 Det er energikonsulenten, der skal vurdere om ejers oplysninger er korrekte og hvis der er tvivl herom foretage en undersøgelse. Det fremgår tydeligt af tegninger i bilag 1, at der er tale om hulmur og ikke massiv mur som angivet i energimærket.

- 4 Endelig anføres det i klagen, at Sekretariatet har noteret klageren for at der er en fejl i hans energimærke og at denne notering vil forblive registreret i tre år.

Ad 4 Det er Sekretariatet der fører den kvalitetskontrol for Registreringsudvalget, som er nævnt i bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002, § 29, stk. 2. Denne kvalitetskontrol foretages for at Registreringsudvalget kan kontrollere om energikonsulenterne følger de retningslinier, der er udsendt fra Registreringsudvalget, omkring udarbejdelse af energimærker, jf. bekendtgørelsens § 26, stk. 1, nr. 1. Det følger ligeledes af bekendtgørelsens § 30, stk. 3, nr. 3, at Registreringsudvalget kan inddrage godkendelsen af en konsulent, ved overtrædelse af bestemmelserne i § 26. Til at kontrollere om en konsulent overholder § 26, anvendes bl.a. kvalitetskontrol. Til brug for en evt. sag om inddragelse af en konsulents godkendelse efter § 30, stk. 3, nr. 3, har Registreringsudvalget vedtaget, at fejl i energimærker inden for de sidste tre år skal indgå i den samlede bedømmelse.

[.....]"

Retsgrundlag

Registreringsudvalget for Energimærkning af små ejendomme behandler klager over faglige og kvalitetsmæssige forhold ved energimærkning udført af energikonsulenter jf. § 30, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002 om energimærkning m.v. i bygninger. Udvalget kan i forbindelse med en klagesag pålægge konsulenten at berigtige fejl og mangler i energimærkning jf. § 30, stk. 2.

Fra bekendtgørelsen citeres:

§ 26. De i §§ 24 og 25 nævnte konsulenter skal i deres virksomhed som godkendt konsulent

- 1) følge de retningslinier for deres virksomhed, som til enhver tid måtte blive udsendt fra Energistyrelsen eller de i §§ 27 eller 28 nævnte udvalg,

[.....]

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 10 af 19

- 8) indsende supplerende dokumentation for energimærkningen efter nærmere bestemmelse fra Energistyrelsen eller pågældende udvalg og
- 9) følge anvisninger fra pågældende udvalg om kvalitetskontrol af energimærkning m.v. og efterkomme afgørelser i klagesager efter § 30.

[.....]

§ 29. [.....].

Stk. 2. [.....]

Stk. 3. Udvalgene varetager følgende opgaver i forbindelse med godkendelse af konsulenter:

- 1) Behandle ansøgninger om optagelse som konsulent og godkende konsulenter.
- 2) Føre tilsyn med konsulenternes arbejde og træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre kvaliteten af arbejdet.
- 3) Behandle klager over konsulenter, jf. § 30.
- 4) Behandle spørgsmål om fratagelse af godkendelse.

[.....]

§ 30. Ejere af ejendomme eller andre, som har ladet udarbejde energimærkning eller ladet konsulenterne udføre andre ydelser i deres egenskab af godkendte energikonsulenter eller energiledelseskonsulenter, kan klage til de i §§ 27 og 28 nævnte udvalg over faglige og kvalitetsmæssige forhold vedrørende konsulenternes ydelser. Udvalget giver klageren og konsulenten skriftlig underretning om sin afgørelse af klagen.

Stk. 2. Udvalgene kan i forbindelse med en klagesag efter stk. 1 pålægge konsulenten at berigtige fejl og mangler i energimærkning eller, hvis særlige omstændigheder taler for det, lade en anden konsulent udarbejde ny energimærkning. Tilsvarende gælder for andre ydelser, som konsulenterne har udført i deres egenskab af godkendte energikonsulenter eller energiledelseskonsulenter.

Stk. 3. Udvalgene kan inddrage godkendelsen af en konsulent

- 1) hvis konsulenten overtræder bestemmelserne i kap. 2-4 om udarbejdelsen af energimærkning eller bestemmelser om udførelse af andre ydelser, som konsulenterne udfører i deres egenskab af godkendte energikonsulenter eller energiledelseskonsulenter,
- 2) i tilfælde af gentagne fejl i energimærkning eller energiplan eller andre ydelser som nævnt i nr. 1 eller
- 3) ved overtrædelse af bestemmelserne i § 26.

Stk. 4. Inddragelse af en godkendelse kan gøres betinget af, at nærmere angivne forhold berigtiges, særligt hvis inddragelsen skyldes forhold, der kan henføres til det firma, hvori konsulenten er ansat som medarbejder.

[.....]”

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 11 af 19

Energistyrelsen kan udsende nærmere bestemmelser om bl.a. udformning af, og udarbejdelse af energimærke og om konsulenternes gennemførelse af deres arbejdsopgaver, jf. § 32, stk. 1, nr. 1 og 4 i bekendtgørelsen.

Energistyrelsen har herefter udsendt Håndbog for energikonsulenter hvorfra dele af kapitel 3.1 om bygningsgennemgang citeres:

”[.....]

3.1.4 Hvad skal gennemgås og registreres?

Konsulenten skal ved gennemgang af bygningen foretage følgende besigtigelser og registreringer:

[.....]

- Hvis ejeroplysninger indeholder udsagn om isolerings- efterisoleringstilstand af div. konstruktioner, bør konsulenten ved sin gennemgang vurdere sandsynligheden af disse oplysninger og ved uoverensstemmelser anføre dette i kommentarer til dokumentationen.

[.....]

Hvis et forhold ikke kan fastlægges/oplyses under konsulentens fulde ansvar og de alm. honorarregler for energimærkning, skal dette anføres i dokumentationen, sammen med anvisning af metode/omkostninger for tilvejebringelse af oplysningerne. (Jvf. afsnit 3.2. Undersøgelsesmetoder.)

[.....]

3.1.5 Oplysninger fra ejer/sælger

[.....]

Tegninger:

Hvis tegninger foreligger, må konsulenten støtte sig hertil, men skal vurdere om oplysningerne passer med de faktiske forhold på besigtigelsestidspunktet. F.eks. behøver oplysninger om isoleret hulmur i et 70'ers hus ikke at betyde, at hulumuren er isoleret, men at hulumuren på opførelsestidspunktet opfyldte BygningsReglementets krav, hvilket var tilfældet hvis indermuren f.eks. bestod af 15 cm molersten osv.

Findes oplysninger om isolering i terrændæk, utilgængelige gulv- og tagkonstruktioner el.lign. må konsulenten støtte sig til disse oplysninger, men skal i dokumentationen bemærke, at oplysningerne hidrører fra tegninger.

Under evt. oplysninger i dokumentationen på side 5 bør de anvendte tegningsnumre og datoer oplyses.

[.....]”

Det fremgår af Håndbog for Energikonsulenter kapitel 3.2. om undersøgelsesmetoder, at energikonsulenter primært skal anvende en visuel undersø-

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 12 af 19

gelsesmetode, ligesom det fremgår, at anvendelse af destruktive metoder skal aftales med ejeren og faktureres særskilt.

Hvis oplysninger om en konstruktions energimæssige forhold ikke har kunnet tilvejebringes således, at energikonsulenten kan indestå herfor, skal specielle og meget væsentlige forbehold anføres på forsiden, mens mindre væsentlige forbehold kan anføres på de følgende sider, jf. kapitel 3.3 om forbehold.

Energiklagenævnets formand har ved brev af 22. september 2004 forespurgt Energistyrelsens direktør om dennes fortolkning af bestemmelserne om klageadgang til Energiklagenævnet og om Registreringsudvalgets opfattelse af klageadgang til styrelsen. Fra brevet citeres:

”[.....]

Efter bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002 om energimærkning m.v. i bygninger synes klageadgangen afgrænset til Registreringsudvalgenes afgørelser efter § 30a, stk. 1, jf. § 27, stk. 1, § 28, stk. 1, og § 30, stk. 1- 4.

[.....]

Problemet omkring § 30a, stk. 1, i bek. nr. 789 er, at pdes bruger en opregningsteknik, men pda ikke har brugt hjemlen til at afskære rekursadgang.

Det er uhensigtsmæssigt, at EKN og ENS behandler klager over reelt samme spørgsmål, hvor det afgørende for hvilken myndighed, der er klageinstans, ikke er det materielle indhold, eller arten og frekvensen af fejl, men alene om fejlen blev opdaget af Registreringsudvalget i ledning af en klage eller i anledning af en stikprøvekontrol. For energikonsulenten har advarslen den samme virkning, uanset anledningen til, at fejlen blev opdaget. Og en naturlig læsning af § 13a i loven om fremme af energi- og vandbesparelser i bygninger synes da også at tale for, at klage skal gå til nævnet.

Problemet bliver eksponeret, hvis Registreringsudvalget havde tildelt advarsler, og Energistyrelsen efter klage havde stadfæstet dette, men hvor disse afgørelser senere skulle indgå i en klagesag for Energiklagenævnet, og nævnet heri underkendte de af styrelsen stadfæstede afgørelser om advarsler.

Registreringsudvalgets sontring synes at bygge på,

- at § 30, stk. 3, alene kan anvendes i forbindelse med en klagesag, og
- at § 29, stk. 3, nr. 2, kan anvendes som hjemmel for bebyrdende afgørelser over for enkelte konsulenter i forbindelse med en stikprøve.

Efter ordlyden af § 30, stk. 3, er den naturlige læsning, at § 30, stk. 3 anvendes som hjemmel til inddragelse af godkendelsen af en konsulent i forbindelse med en klagesag og, som det mindre i det mere, også som hjemmel til tildeling af advarsler.

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 13 af 19

§ 29, stk. 3, nr. 1-4, er for mig at se blot en opregning af udvalgenes opgaver i forbindelse med konsulenter.

Efter § 29, stk. 3, nr. 2, skal udvalgene (i forbindelse med godkendelse af konsulenter) "Føre tilsyn med konsulenternes arbejde og træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre kvaliteten af arbejdet". Bestemmelsen understøttes ikke som nr. 1, 3 og 4 af andre bestemmelser. Nr. 2 læses mest naturligt som en regel, der pålægger Registreringsudvalgene pligt til at træffe foranstaltninger til at sikre kvaliteten af arbejdet, såsom krav om anvendelse af bestemte blanketter, forskrifter for indberetning af oplysninger og tidsfrister, samt krav om anvendelse af en bestemt software ved elektronisk indberetning.

Det er mindre oplagt, at bestemmelsen skulle kunne anvendes til at træffe individuelle bebyrdende afgørelser over for enkelte konsulenter med en retsfølge (advarsel), som ikke er forudset i teksten, og med et andet rekursystem end for andre sanktioner.

På baggrund af det principielle i sagen beder jeg om styrelsens opfattelse af disse spørgsmål, samt oplysning om, hvorvidt styrelsen har en praksis på området."

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 14 af 19

Fra Energistyrelsens notat af 1. november 2004 citeres:

"[.....]

Energiklagenævnet har i en henvendelse af 22. september 2004 - vedrørende en verserende sag om energikonsulenter - rejst et generelt fortolkningsspørgsmål om klageadgang i medfør af bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002 om energimærkning mv.

Fortolkningsspørgsmålet drejer det sig primært om bestemmelsen i ovennævnte bekendtgørelses § 29, stk. 3, nr. 2, hvorefter registreringsudvalget skal "Føre tilsyn med konsulenternes arbejde og træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre kvaliteten af arbejdet".

Efter Energiklagenævnets vurdering kan denne bestemmelse ikke anvendes som hjemmel til at træffe individuelle bebyrdende afgørelser overfor enkelte konsulenter med en retsfølge (advarsel), som ikke er beskrevet i bekendtgørelsen og som ikke er omfattet af det rekursystem, som gælder for de andre sanktioner, Registreringsudvalget kan benytte sig af.

Efter Energistyrelsens vurdering er bekendtgørelsens § 29, stk. 3, nr. 2, en bestemmelse, som opregner, hvilke opgaver Registreringsudvalget er forpligtet til at udføre og dermed primært en bestemmelse, som er rettet mod Registreringsudvalget og de funktioner som udvalget skal varetage.

Der er således, efter styrelsens opfattelse, ikke tale om en bestemmelse, som hjemler adgang for Registreringsudvalget til at træffe en individuel bebyrdende afgørelse overfor en energikonsulent med en retsfølge (advarsel), som ikke er direkte beskrevet. En sådan afgørelse kræver altid en klar hjemmel.

Hvis man antog, at bestemmelsen i § 29, stk. 3, nr. 2, hjemlede adgang, ville en sådan mulighed desuden være i modstrid med det rekursystem, der er opbygget og som afspejler en hensigtsmæssig opgavefordeling mellem Energiklagenævnet og de afgørelser Registreringsudvalget kan træffe.

Det er Energistyrelsens vurdering, at de foranstaltninger i § 29, stk. 3, nr. 2, der tænkes på, drejer sig om foranstaltninger af mere vejledende karakter, såsom udarbejdelse af særlige blanketter, indrapporteringsskabeloner, konkret rådgivning til konsulenterne mv.

[.....]”

Energiklagenævnets bemærkninger

Klageadgang til Energiklagenævnet eller til Energistyrelsen?

Registreringsudvalget anfører, at der ikke kan klages til Energiklagenævnet over udvalgets afgørelse.

Den påklagede afgørelse er truffet med henvisning til § 29, stk. 3, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002, efter hvilken Registreringsudvalget skal føre tilsyn med konsulenternes arbejde og træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre kvaliteten af arbejdet.

Den påklagede afgørelse er en sanktion over for energikonsulenten i anledning af, at Registreringsudvalget fandt, at denne havde udført et energimærke med fejl.

§ 29, stk. 3, er en opregning af udvalgets opgaver og således rettet mod Registreringsudvalget og de funktioner, som udvalget skal varetage. Bestemmelsen giver Registreringsudvalget mulighed for at træffe foranstaltninger af mere vejledende karakter, såsom udarbejdelse af særlige blanketter, indrapporteringsskabeloner, konkret rådgivning til konsulenterne m.v. Den giver derimod ikke adgang til, at træffe en individuel bebyrdende afgørelse over for en energikonsulent med en retsfølge, som ved gentagelse kan føre til inddragelse af konsulentens godkendelse.

Nævnet finder, at § 29, stk. 3, nr. 2, ikke kan anvendes som hjemmel for den trufne afgørelse.

Spørgsmålet er herefter, efter hvilken anden bestemmelse afgørelsen kunne være truffet.

Der findes ikke bestemmelser, der udtrykkeligt giver mulighed for registrering af fejl eller advarsler for fejl i energimærker.

§ 30, stk. 2, giver efter sin ordlyd mulighed for pålæg til en energikonsulent i forbindelse med en klage til Registreringsudvalget, om berigtigelse af mangler og udarbejdelse af et nyt energimærke.

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 15 af 19

Registreringsudvalget kan inddrage godkendelsen af en konsulent, hvis konsulenten overtræder bestemmelserne i kap. 2-4 om udarbejdelsen af energimærkning, i tilfælde af gentagne fejl i energimærkning eller ved overtrædelse af bestemmelserne i § 26, jf. § 30, stk. 3, nr. 1-3. Udvalget kan efter disse bestemmelser også træffe mindre vidtgående afgørelser som registrering af fejl og tildeling af advarsler. Anvendelsen af disse sanktioner er efter ordlyden ikke begrænset til anvendelse i sager rejst ved en klagesag, og gælder derfor også for fejl fundet under markkontrol.

Nævnet finder ikke, at placeringen af bestemmelsen i § 30, der i øvrigt vedrører klagesager, fører til, at stk. 3, kun finder anvendelse i forbindelse med klagesager.

Nævnet finder, at § 30, stk. 3, kan anvendes som hjemmel for afgørelser om registrering af fejl og tildeling af advarsler, uanset om anledningen er en klagesag eller en markkontrol udført på Registreringsudvalgets eget initiativ.

Efter § 30 a, stk. 1, kan udvalgets afgørelser efter bl.a. § 30, stk. 3, påklages til Energiklagenævnet, hvorfor nævnet realitetsbehandler klagen.

Har energikonsulenten handlet forsømmeligt?

Registreringsudvalget har truffet afgørelse om, at *[navn udeladt]* skulle udarbejde et nyt energimærke, og at han skulle registreres for at have udført et energimærke med "mindre væsentlige fejl". Klagen til Energiklagenævnet vedrører alene sidste led.

Efter nævnets opfattelse må der sondres mellem det fejlbegreb, som anvendes ved pålæg om udarbejdelse af et nyt energimærke og ved notering af en energikonsulent for fejl.

Førstnævnte er et spørgsmål om afhjælpning af en mangel ved den ydelse (energimærket) som energikonsulenten har leveret rekvirenten, mens sidstnævnte er et spørgsmål om en myndigheds adgang til sanktioner af pønalt karakter over for en energikonsulent.

Energimærkningsordningens troværdighed hviler på, at energimærkerne er udarbejdet af konsulenter, der professionelt bidrager til, at give bl.a. købere og potentielle købere viden om ejendommens energimæssige forhold, herunder at skabe et overblik over, hvilke energimæssige forbedringer der med fordel vil kunne iværksættes.

Nævnet tiltræder, at Registreringsudvalget har beføjelse til at pålægge energikonsulenten at udarbejde et nyt energimærke i forbindelse med en klagesag, hvis det konstateres, at det udstedte energimærke er faktisk forkert, medmindre fejlen skyldes registrering af skjulte konstruktioner, som konsulenten åbenbart ikke havde rimelig anledning til at undersøge nærmere.

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 16 af 19

Derimod er der ikke i lov nr. 485 af 12. juni 1996 om fremme af energi- og vandbesparelser i bygninger eller i bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002 om energimærkning m.v. i bygninger bestemmelser, efter hvilke energikonsulenter kan pålægges sanktioner, uden at det er påvist, at energikonsulenten har begået en fejl, der kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom.

En vurdering heraf må ske under hensyntagen til den faglige kunnen, der med føje kan forventes af en godkendt energikonsulent, og under hensyntagen til krav og anbefalinger for konsulenternes arbejde, som følger af især Håndbog for Energikonsulenter.

Denne sag drejer sig således ikke primært om, hvorvidt der er fejl i energimærket.

Energiklagenævnet bemærker herved, at der ikke er grundlag for at anfægte de 4 konstaterede forskelle, der er nævnt i Registreringsudvalgets brev til nævnet af 21. oktober 2003.

Den påklagede afgørelse må forstås således, at Registreringsudvalget bekræftede den tidligere af Sekretariatet for Energimærkning truffene afgørelse. Disse to afgørelser indeholder ikke en angivelse af hvilke faktiske forhold, der ligger til grund for afgørelserne, eller af den uagtsomhed, der lægges energikonsulenten til last.

Forud for førstnævnte afgørelse fremsendte Sekretariatet for Energimærkning to kontroludskrifter. Ved den efterfølgende skriftveksling mellem Registreringsudvalget og energikonsulenten var der alene enighed om en fejlregistrering af areal væg mod uopvarmet rum. Med hensyn til pålægget om at udarbejde et nyt energimærke oplyser Registreringsudvalget i breve af 1. og 7. april 2003, at "det der udløser et nyt energimærke er at ydervæggens bredde og isoleringsgrad er forkert."

I mangel af oplysninger i afgørelserne eller i sagen i øvrigt lægger Energiklagenævnet til grund, at det alene er dette forhold, der bærer afgørelsen om at registrere konsulenten for at have udført et energimærke med "mindre væsentlige fejl". Nævnet har især lagt vægt på, at afgørelsen savner en fyldestgørende beskrivelse af de omstændigheder, som tilregnes klageren som forsømmelig, ligesom Registreringsudvalget ikke har svaret tilfredsstillende på de oplysninger om de faktiske forhold, som energikonsulenten fremkom med i breve af 11. marts 2003 og 7. april 2003. Det fremgår bl.a. ikke klart om udvalget ved breve af 1. og 7. april 2003 fastholder, at den vandretliggende beholder ikke var en varmtvandsbeholder men en akkumuleringstank, ligesom det ikke fremgår, om udvalget fastholder, at elforbruget i el-vandvarmeren ikke skal medregnes i elforbruget, selvom sagen må forstås således, at udvalget finder, at denne er eneste kilde til varmt vand.

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 17 af 19

Energikonsulent *[navn udeladt]* havde ved udarbejdelse af energimærket adgang til en tegning, efter hvilken der var uisoleret hulmur, ligesom det fremgår af sagen, at sælger havde oplyst, at ydermurene var massive med molersten inderst.

Med hensyn til ejendommens skjulte konstruktioner kræver ordningen ikke, at alle disse skal undersøges ved destruktive metoder. De uddannelses- og erfaringsmæssige krav til energikonsulenterne tager imidlertid sigte på, at disse kvalificeret kan vurdere, om forhold ved ejendommen eller meddelte oplysninger giver anledning til professionel tvivl og dermed rimelig anledning til at foretage særlige undersøgelser eller subsidiært at tage udtrykkeligt forbehold i energimærket.

Dersom energikonsulenten har professionel tvivl om skjulte konstruktioner, er det ikke tilstrækkeligt at angive, at oplysningerne stammer fra tegninger eller fra sælger. Konsulenten må da foretage en nærmere undersøgelse – evt. destruktiv – eller tage udtrykkeligt forbehold.

Spørgsmålet er herefter, om energikonsulenten burde have reageret på de modstridende oplysninger og, efter aftale og mod betaling, have udført en destruktiv undersøgelse for en afklaring, eller, hvis den daværende ejer ikke ønskede at betale for en destruktiv undersøgelse, at have taget forbehold som angivet i kapitel 3.3 i Håndbog for Energikonsulenter.

Til energikonsulentens bemærkninger i brev af 7. april 2003 bemærkes, at det både efter Håndbog for Energikonsulenter og de almindelige normer for professionel adfærd er konsulentens opgave at vurdere, om modstridende oplysninger bør føre til destruktive undersøgelser, eller der skal tages forbehold. Oplysninger fra en rekvirent kan således ikke ukritisk lægges til grund for et energimærke, ligesom det i sig selv ikke er afgørende, om rekvirenten bad konsulenten kontrollere dennes oplysning. Dette gælder især ikke for oplysninger om isolering af en ydermur, idet denne kan have stor betydning for såvel det beregnede energiforbrug som for de forbedringer, energikonsulenten må anbefale.

At sælgers oplysninger om massiv ydermur blev lagt til grund for energimærket, førte til, at husets energiforbrug og de af energikonsulenten foreslåede forbedringer ansloges dyrere, end hvis tegningernes angivelser havde været lagt til grund.

Energiklagenævnet lægger til grund, at ydervæggene er 30-31 cm tykke, som det er oplyst i sagen er målt ved markkontrollen og således ikke 35 cm som anført i energimærke E *[energimærke-nummer udeladt]*.

Nævnet finder, at energikonsulent *[navn udeladt]* har handlet forsømmeligt ved hverken at have undersøgt konstruktionen af ydermure eller at have taget forbehold herfor. Nævnet har herved særlig lagt vægt på, at der fandtes

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 18 af 19

modstridende oplysninger, og at oplysninger om isolering af ydermur er af væsentlig betydning for, om energimærket er retvisende. Energikonsulenten burde have foretaget undersøgelser – evt. destruktive – eller, hvis den daværende ejer ikke ønskede at betale for en destruktiv undersøgelse, have taget forbehold, som angivet i kapitel 3.3 i Håndbog for Energikonsulenter.

Afgørelse af 21. november 2003 fra Registreringsudvalget for Energimærkning af små ejendomme bør stadfæstes.

Nævnet har ikke herved taget stilling til, om fejlen er ”mindre væsentlig” eller ”væsentlig”.

Energiklagenævnets afgørelse

Afgørelse af 21. november 2003 fra Registreringsudvalget for Energimærkning af små ejendomme stadfæstes af de ovenfor anførte grunde.

Afgørelsen er truffet efter § 30a, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 789 af 19. september 2002 om energimærkning m.v. i bygninger, og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Afgørelsen er sendt til klagers advokat, Bang & Regnarsen advokater, Advokat Medea Plesner Petersen, Store Kongensgade 49, 1022 København K, og til Registreringsudvalget for Energimærkning af Små Ejendomme, Vandflyverhangaren; Margretholmsvej 2; 1432 København K.

Afgørelsen offentliggøres på nævnets hjemmeside i anonymiseret form.

P. N. V.

Christen Boye Jacobsen
Nævnensformand

/ Søren Præstholt
Fuldmægtig

6. december 2004

J.nr.: 521-14

Eksp.nr.: 18144

SPR

Side 19 af 19